

DÉLVIDÉK

Z O M B O R, 1943. január 19.
Csihás Benő u. 3. III. évfolyam, 14. szám.

Főszerkesztő:
Illés Sándor

Előfizetés egy hóra 3.20, negyedévre 9.20 P.
Levél cím: Zombor, p. f. 54. Tel. 207. Csekk. 74.050

Lemondott Ujvidék város főispánja

Fokozódik a harcok hevessége keleten

Kemény harcok Sztalingrád környékén – Lovas alakulatokat vetett harcba a Szovjet

Rommel folytatja tervszerű visszavonulását

Tuniszban megéleltek a harcok – A tengely csapatai visszaverték a franciák támadását és fontos magaslati állásokat foglaltak el

A keleten dúló gigantikus harcok állanak most a világ érdeklődésének középpontjában. Különösen mi magyarok tekintünk most feszült várakozással és büszkeséggel Oroszország hófödte síksága felé, ahol a magyar csapatok ismét beírják nevüket a világtörténelem aranylapjaira. Napok óta tart a küzdelem a hős honvédek és a tulerőben lévő ellenség között. A Szovjet erejének minden megfeszítésével, embert és anyagot nem kimélve, nagy páncélos-támogatással indított rohamot honvédeink arcvonalá ellen. A magyar honvéd ismét bebizonyította, hogy méltó hírnevéhez. A szovjet roham is elakadt. Az arcvonal minden védője hőiesen küzdött és súlyos veszteségeket okozott az ellenségnek. Az egész világ sajtója elismeréssel ír a magyar katonák vitézségéről és kitartásáról.

A kedden érkező telefonjelentések arról számolnak be, hogy a Szovjet rohamai megéleltek több szakaszon. Mint a Német Távirati Iroda jelenti, legújabbán a Don vidékén, a Don kanyarban és a Kaukázus térségében folynak igen erős harcok. Szombaton és vasárnap a harcokban 62 páncélost vesztett a Szovjet.

Sztalingrád környékén a kemény harcokban a védők továbbra is urai a helyzetnek. A középső szakaszon visszaverték az ellenség nagy erővel végrehajtott támadását. Az Ilmen tótól délkeletre megéleltek a Szovjet minden támadása.

A Ladoga tótól délre 32 szovjet páncélost semmisítettek meg a németek. A harcok gigantikus erővel folynak. A német hadvezetőség célja, hogy a hadászati fontos állásokat megtartsa. Ezért is határozta el a német hadvezetőség a mozgó háború folytatását. A mozgóháborúval függ össze aztán az, hogy bizonyos helyek gazdát cseréltek. Egy ilyen helyért már 40 órája tartott egy küzdelem a keleti fronton. A német rohamosztanosok visszafoglalták a fontos helyiséget a bolsevistáktól.

A Szovjet minden erejét összehozza, hogy a téli offenzíva során eredményt csikarjon ki. Legutóbb már lovashadosztályokat is harcba

dobott. Ezek a csapategységek harci cirkálók támogatásával akartak részt venni a védők állásában. A támadás összeomlott. A harci állásokba betörő tankok előtt a németek részben kitértek. A gránátosok pedig a páncélosok alá gyújtópalackokat dobtak és robbanóanyagot helyeztek el a kipuffogókban. A lovashadosztályt, amely a páncélosokat követte, két oldalról közrefogták és megsemmisítették. Szétszórt részeit motorkerékpáros járőrök tették harcképtelenné.

A téli offenzíva súlyos feladat elé állította a moszkvai hadvezetőséget. Különösen a front mögötti részeken érezni a téli hadjárat következményeit. A Stefani iroda idéz a Times c. angol lap cikkéből, amely szerint a Szovjet lakosságának élelmezési helyzete rendkívül nehéz. A fontos területek már mind német kézen vannak. A lakosság élelmezését nem tudják rendesen ellátni, mert a szállítóeszközök az utánpótláshoz szükségesek. A lap szerint kilátás van arra, hogy Anglia és Amerika lesz kénytelen nagymennyiségű élelmezést szállítani a Szovjetnek, hogy megmentse annak lakosságát az éhenhalástól. A fűtés is csaknem megszűnt az egyes szovjet városokban. A lakosság rőzsével tüzel, amit magaszed össze a közeli erdőkben.

De nem sokkal rózsásabb az an-

golszászok helyzete sem. A Német Távirati Iroda jelentése szerint a háború óta elszervezett angol-szász hajóvesztések egész flottát tesznek ki.

Anglia, a jelentés szerint, a háború kitörése óta 5 páncélos hajót, 7 repülőgépanyahajót, 33 cirkálót, 113 torpedórombolót és 67 tenger-alattjárót vesztett. Az elsüllyesztett hajóter csak hadihajókban 750.000 tonna.

Északamerika a háború kitörése óta 6 páncélost, 6 repülőgépanyahajót, 12 cirkálót, 33 torpedórombolót, 11 tenger-alattjárót vesztett 450.495 tonna tartalommal. Az angolszászok összesen tehát 1.200.000 tonna hajóteret vesztettek csupán hadihajókban. Ehhez hozzá lehet még tenni azt a két páncélost, amelyet az olaszok elsüllyesztettek el, de az angolszászok nem ismertek be, továbbá a japánok által elsüllyesztett több hadihajót. Érdemes összehasonlítani ezeket a veszteségeket az elmúlt világháború veszteségeivel. A múlt háborúban Amerika csak egy cirkálót és két torpedórombolót vesztett. Angliának összesen 520.000 tonna hajóter vesztesége volt. A két hatalom tehát máris csaknem kétszeresét vesztette el annak, amit a múlt világháborúban vesztett.

A Stefani ezzel kapcsolatban azt

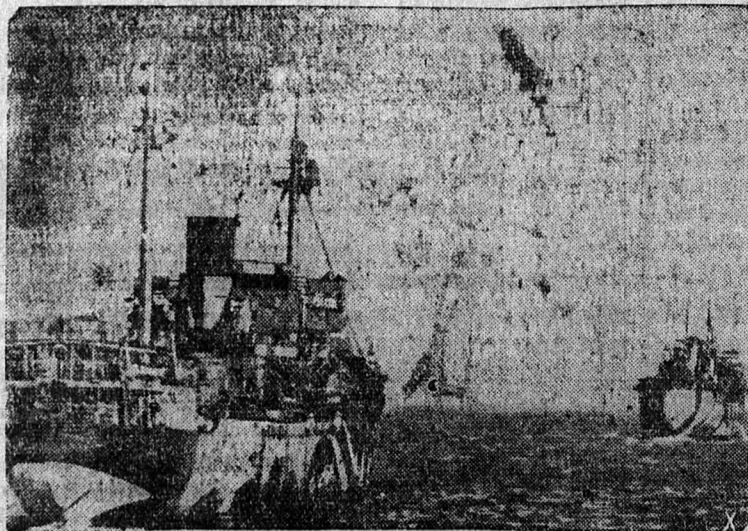
írja, hogy a partraszállásnál nemcsak szállítóhajókra van szüksége az angolszászoknak, de hadihajókra is.

A Budapesti Értesítő zürichi jelentést közöl az északafrikai harcokról. Eszerint Rommel folytatja tervszerű visszavonulását. Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy Montgomery hadserege zavartalanul folytatja előnyomulását. Sedadanál súlyos veszteségeket mértek a nyolcadik brit hadseregére Rommel utóvédjei. A súlyos harcok most három szakaszon folynak Bueradtól kiágazva.

A keleti harctérről újabban érkezett jelentések szerint a harcok súlypontja hétfőn már Voronezstól keletre toldott át és az északi szakaszon is fellángolt. A Szovjet a Néva mentén támadja a német állásokat és Schlüsselburg mellett intéz támadásokat. Ezeket a hadműveleteket Timosenko személyesen vezeti és ki akarja kényszeríteni a döntést, hogy átkeljen a Néván és felszabadítsa Leningrád védőit. A déli szakaszon különösen Armavir körül folynak a legsúlyosabb harcok.

A kedden délután érkező német hadijelentés szerint Nyugat Kaukázusban a német csapatok visszaverték az ellenség támadásait. Észak-Kaukázusban, a Don vidékén változatlan hevességgel folynak a harcok. Itt 62 páncélost megsemmisítettek. Sztalingrád térségében a német véderő sikeres ellentámadásokat hajtott végre. A középső szakaszon, az Ilmen tótól délkeletre sikertelenek maradtak a szovjet támadások. A Ladoga tótól délre nehéz tüzéség támogatásával visszaverték az ellenséget. Itt 32 páncélos semmisült meg. Légiharcokban 16 szovjet gép zuhant le. Északafrikában csapataink továbbra is szívós ellenállást tanúsítanak. Tuniszban több harciállást áttörték és fontos magaslati állásokat foglaltak le.

Északafrikában 10 ellenséges gépet lőttek le. A La Manche vidékén, a Német öböl fölött 8 ellenséges gép zuhant le. Német harcirepülőgépek bombázták Dower kikötőjét. A német gépek veszteség nélkül tértek vissza.

Német csapatszallító hajóútban Afrika felé

Ára 12 fillér

Hősiesen harcolnak az ellenséges tulerővel szemben a magyar csapatok

Nagy páncélos alakulatokat és szibériai csapatokat dobott harcba a Szovjet

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A keleti hadszíntéren folyó nagyarányú harcokkal kapcsolatban hétfőn kiadott 39. számú magyar hadijelentéshez katonai körökben még a következő kiegészítéseket fűzték:

A szovjet hadvezetőség szombatán és vasárnap is igen nagy erőket vetett harcba a Don középső szakaszán, főként a magyar arcvonal ellen és folytatta eddig elért helyi sikereinek kiaknázására irányuló erőfeszítéseit.

Megállapítható, hogy a magyar arcvonal ellen intézett szovjet rohamok — a harcban vetett erők nagyságát s a lökések hevességét tekintve — a legnagyobbak közé tartoznak, amelyeket a Szovjet egy időben és egy hadműveleti területen indított. Az ellenség nyilván számolt a magyar csapatok vitézségével és kemény ellenállásával, ezért e támadásához feltűnően sok páncélos alakulatot vont össze és az időjárás

viszontagságaihoz legjobban hozzászólt szibériai csapatait indította rohamra.

A Szovjet eddigi téli hadjárataival szemben — már a tavalyi tapasztalatok alapján is — a küzdelemnek helyenként mozgó harcmódra való átvitele mutatkozott a legsikeresebbnek és ezért a magyar csapatok is, miként a többi megtámadott arcvonalrészek védő csapatai, részben mozgó hadviselésre tértek át. Az elhárítás ilyen módon sokkal rugalmasabb és erőteljesebb.

Ennek immár a magyar hadsereg harci területén is mutatkozik az az előnye, hogy az ellenség veszteségei emberben és harceszközökben egyaránt megnövekedtek és igen súlyosak. Ez volt az oka egyébiránt az első rohamok után bekövetkezett átmeneti lankadásnak is.

Az ellenségnek nagy tulerővel megindított tömegtámadásai miatt saját veszteségeink az eddigi veszteségeknél súlyosabbak.

Lovas alakulatokat vetett harcba a Szovjet keleten

A német rohamosztágozók negyven óras harc után elfoglaltak egy bolsevista helyiséget

Berlin, január 19.

A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a keleti arcvonalról: A szovjet csapatok a Don középső folyásánál lovas alakulatokat vetettek harcba. A lovasság előtt erős szovjet páncélos kötelékek haladtak. Ezeknek kellett volna utat nyitni a lovasságnak. A szovjet a harcokban súlyos veszteségeket szenvedett.

A páncélosoknak sikerült betörniök a német állásokba, de itt a német gyalogság és a gránátosok gyújtópalackokat dobtak az acél-szörnyetegek alá és a kipuffogócsöbe. A rohamosztágozók közben oldalról intéztek támadást az ellenség ellen, amely borzalmas veszteségeket szenvedett.

A német rohamosztágozók ellentámadással

elfoglaltak egy bolsevista helyiséget, amelynek birtokáért negyven órán át tartott a heves küzdelem.

Az itt ejtett foglyok elbeszélése szerint a szovjet csapatok nagy részének a jelentéktelen ténnyerések ellenére is rossz a hangulata és nagy nélkülözéseket szenvednek.

Ott, ahol a legnagyobb erővel dul a harc, a német repülők beavatkoznak. A tegnapi támadás során hét ellenséges gépet lőttek le.

Velikije Lukinál bombázták a szovjet vonalakat. Különösen sikeres volt a harc Jarosláv térségében. Itt közlekedési célpontokat vettek tűz alá a német gépek. Támadták a repülőket az arcvonal felé irányított csapatszállító oszlopokat is. 18 ellenséges gépet lelőttek.

Két nap alatt száz páncélost veszített Montgomery

Berlin, január 19.

A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti: A német—olasz állások ellen intézett angol támadás Afrikában elakadt, miután Montgomery az elmúlt két nap alatt száz páncélost veszített a harcok során.

Az Afrikában folyó harcok változatlan hevességgel tomboltak vasárnap és hétfőn is. A nyolcadik brit hadsereg rengeteg ember- és hadianyagot veszített, anélkül, hogy a német—olasz vonalak áttörése sikerült volna. A harcok csak az éjszaka beálltával szüntek meg.

Megélénkültek a harcok Tuniszban

Berlin, január 19.

A Nemzeti Tájékoztató Iroda jelentése szerint valamennyi tuniszi arcvonalon az időjárás megjavulása után megélénkültek a harcok. Dél-tuniszban a német állások ellen francia csapatok támadtak. Kétórás harc után az ellenség visszavonult.

Német repülők sikeresen bombázták Bonne cikótjét és több gőzöst találat ért. Egy vadászszázad bombázói két tehervonatot mozdonyaikkal együtt elpusztítottak. Zuhanóbombázók Bougie kikötőjében két gőzöst telibe találtak, két ellenséges gépet lelőttek.

NAHASZ PASA MEGBETEGEDETT

Tripoliszból jelentik: Nahasz pasa megbetegedett. Faruk király meglátogatta a beteget.

A SPANYOLORSZÁGNAK ADOTT AMERIKAI BIZTOSÍTÉKOK

Tanger, január 19.

(Stefani) Itteni körökben utálnak arra a feltevésre, hogy a francia-marokkói sajtó a Patton tábornok és Orgoz tábornok, spanyolmarokkói biztos között lefolyt legutóbbi tanácskozásról azt írta, hogy Patton tábornok

Eisenhower főparancsnok nevében kijelentette, hogy az amerikaiaknak nincsenek szándékaik Spanyol-Marokkóval szemben. Politikai körökben felvetették a kérdést, mi okból hallgatják el az amerikai ellenőrzés alatt álló marokkói francia lapok a Spanyolországnak adott biztosítékot. (MTI)

A japánok feltartóztatták az amerikaiak gigantikus ellenoffenzíváját

Az amerikai légitőlény inkább megfélemlítő, mint tényleges határu

Róma, január 19.

A Magyar Távirati Iroda jelentése szerint a Messagero cikket közöl a távolkeleti helyzetről. A cikk szerint japán körökben megállapítják, hogy a japánoknak aránylag csekély veszteséggel és erővel sikerült feltartóztatniuk az amerikaiak gigantikus ellenoffenzíváját, amelyet ezek a japánok által elfoglalt területek visszaszerzésére irányítottak. A japánok beismerik, hogy az ellenség légi alakulatai szám-

TURUL FILMSZÍNHÁZ

TELEFON: 328

MAGYAR HÉT Nagy kettős műsor!
HÉTFŐ-CSÜTÖRTÖK

„TESSEK JEGYET VÁLTANI”

Főszerepben: TURAI IDA, KISS MANYI

PARDON TÉVEDTEM

Vidám történet egy pofon körül.

PÓTMUSOR: MAGYAR ÉS OLASZ HIRADÓ.

Nincsenek zavargások Romániában

Bukarest, január 19.

A Transkontinental Press foglalkozik a Curenul főszerkesztőjének cikkével. A lap vissza utasítja azokat a híreszteléseket, amelyeket a londoni rádió terjeszt a romániai helyzetről. A londoni rádió szerint a romániai Brailában és Craiovában harcok vannak a felkelők és a katonaság között. A Curenul szerint sem Brailában, sem pedig Craiovában nem voltak zavargások.

DÉLUTÁN KEZDŐDNEK BERLINBEN A MOZI- ÉS SZÍNHÁZELŐADÁSOK

Berlinből jelentik: Hétfőtől kezdődőleg a mozi- és színház-előadások a délutáni órákban kezdődnek, hogy legkésőbb hét órára minden előadást be tudjanak fejezni.

ÚJ MARSALLI RENDFOKOZATOK A SZOVJETUNIOBAN

Moszkvából ideérkezett jelentések szerint a Szovjetunió legfelső tanácsa három új marsalli rangfokozatot teremtett. Az új rangfokozatok a következők: légimarsall, tűzérési marsall és páncélosmarsall. Eddig még nem közzétették, hogy kik a három új rangfokozat viselői. Itteni politikai megfigyelő körökben azonban valószínűnek tartják, hogy ezeknek a rendfokozatoknak a megteremtése a politikai vezetőségnek újabb engedményét jelenti az elégedetlen katonai vezetőkkel szemben.

ANGOL REPULÓGÉPEK ISMÉT MEGSÉR- TETTÉK SVÁJC SEMLEGESSÉGÉT

Angol repülőgépek ismétellen megsértették Svájc semlegességét. Hétfőn délután több angol repülőgép szállt el Svájc fölött. Több helyen, így Bernben is, légiriadó volt.

ÉRTEKEZLET VICHYBEN

Vichy, január 19.

Laval miniszterelnök értekezletet tartott Vichyben. Az értekezleten résztvettek a megszállott franciaországi prefektusok. Az értekezlet végén megjelent Petain is, aki tájékoztatta a prefektusokat az ország helyzetéről. Az értekezlet után estebéd volt, amelyen Laval ismertette Franciaország helyzetét.

SOK ÁLDOZATA VAN A LONDON ELLEN INTÉZETT NÉMET TÁMADÁSNAK

Stockholm, január 19.

A Stefani jelentése szerint a London ellen intézett német légitámadásnak nagyon sok áldozata van. A támadás után hatalmas tüzeket figyeltek meg. A halottak száma meghaladja a harmincat.

özli
tatot
zsog
népr

lense
szöv
kerit
lete
kasz
hóvil
nyu

M

a ma
totta
get.
tótól

an

lisha
ango
hadü
a ha
dönt
Belis

dele
moln
ti ar
Kittü
anná
vistá
zetbe
séga
nals
dett
ni a
ujab
ezek
beli

és a
szer
teki

SZO

nég
kém
ada
szóf
kap

Törökországnak egy kívánsága van: hagyják békében

Törökország kitart szigorú semlegessége mellett

London, január 19.

(Bud. Tud.) A „Times” ankarai tudósítója özli Szaradzoglu török miniszterelnökkel folytatott beszélgetésének benyomásait. Szaradzoglu miniszterelnök kijelentette, hogy a török népnek csupán egy kívánsága van, még pedig

az: hagyják békében, hogy teljesítse a nemzeti megújulás feladatait. Ebből a célból a török kormánynak meg kell őriznie semlegességét, ami csak a mindkét hadviselő féllel szemben követendő szigorú és kifogástalan politika alapján lehetséges.

Jeges szélben és hóviharban folynak a harcok

Sztalingrád védői hősiiesen kitartanak

A Tájékoztató Iroda jelentése szerint az ellenség tegnap is heves támadásokat indított a szövetséges állások ellen. A szovjet be akarta keríteni a német állások védelmezőit, de kísérlete kudarcba fulladt. A németek a középső szakaszon is áttértek a mozgó háborúra. A heves hóviharban és a jegesöben minden nagyobbarányu szovjet támadás megtört.

Sztalingrád védői hősiiesen tartják magukat.

A jeges szélben kisebb szovjet állásokat sikerült elfoglalniok.

A Volga és a Don között sikerült a német páncélosoknak egy ellenséges támadást lefogni és visszavetni. A Don alsó folyásánál nem folynak nagyobb harcok. A Don kanyarban egy német szakasz átvágta magát az ellenségen és magával hozta sebesültjeit és felszerelését is. A Don felső folyásánál tartanak a harcok.

Magyar és német csapatok ellenlökései

A magyar szakasról érkező hírek szerint a magyar és német csapatok ellenlökéseket hajtottak végre és ezzel feltartóztatták az ellenséget. A keleti front északi részén csak a Ladoga-tótól északra voltak harcok. A szovjet páncélo-

sok megkísérelték, hogy benyomják a német arcvonalat. Támadásukat a németek visszavetették. Hat nap alatt ezen a szakaszon 299 szovjet páncélost semmisítettek meg.

Sztalin csalódott, amikor azt hitte, hogy Afrikában második arcvonal létesül

Az afrikai harcok során a német repülőknél jutott a döntő szerep

London, január 19.

A Német Távirati Iroda jelenti: Hore Belisha volt angol hadügyminiszter cikket írt egy angol lapban az északafrikai helyzetről. A volt hadügyminiszter azt írja, hogy Északafrikában a harcok során a német repülőknél jutott a döntő szerep. Nagy tévedés lenne azt hinni írja Belisha, hogy a zuhanóbombázók elavultak vol-

na. A német csapatok csak azért tudták megszállni Tuniszi, mert sok szállítórepülőgép és harci repülőgép állt rendelkezésükre.

Sztalin csalódott, amikor azt hitte, hogy Afrikában második arcvonal létesül. Az angolok azért nem tudták sikert elérni, mert kevés szállító repülőgépek voltak és az ejtőernyős alakulatok sem voltak jól kiképezve.

Nem tudja pótolni a keleti arcvonalon elszenvedett súlyos veszteségeit a Szovjet

Berlin, január 19.

A keleti arcvonalon folyó gigantikus küzdelemről kedden érkezett telefonjelentések számolnak be. A jelentés szerint a németek a keleti arcvonal minden szakaszán urai a helyzetnek. Kiténik, hogy minél tovább tart a mozgó harc, annál nagyobb feladatok elé kerülnek a bolsevisták. A Szovjet ma már nincs abban a helyzetben, hogy friss csapatokkal pótolja veszteségeit s ezért a szovjet offenzívája több arcvonalszakaszon teljesen megszűnt. Az elszenvedett bolsevista-veszteségek igen nagyok. Pótolni a pusztulás arányában nem is lehet. A legújabb német fegyverek megtették a magukét és ezek tűzhatása kiegyensúlyozta a szovjet számbeli fölényét.

A mozgó harcra jellemző, hogy villámgyors és alkalmazkodni tud a harc minden szükségességéhez. Ezért német körök bizakodással tekintenek a jövő elé.

SZOVJET KÉMEKET TARTÓZTATTAK LE BULGÁRIÁBAN

Szofia, január 19.

A bolgár rendőrség Szófiában letartóztatott négy személyt, akit azzal gyanúsítanak, hogy kémkedtek a Szovjetunió javára. A nyomozás adatai szerint a négy letartóztatott személy a szófiai szovjet követség egyik ügynökével áll kapcsolatban. Az utóbbi időben több ízben tar-

tóztattak le szovjet kémeket. Egy bolgár mérnök titkos rádióállomást tartott üzemben és híreket juttatott el szovjet megbízóinak. Egy másik titkos rádióadót Várnában fedeztek fel, amely egészen az ottani szovjet konzulátusig működött. A szovjet felosztásáig működött.

82-RE EMELKEDETT A BERLIN ELLEN INTÉZETT LÉGITÁMADÁS ÁLDOZATAI- NAK SZÁMA

Berlin, január 19.

A Német Távirati Iroda jelenti: A Berlin ellen intézett angol légitámadás áldozatainak száma 82-re emelkedett. A halottak közül 50 hadifogoly volt.

NEM KAPNAK KÁRTÉRITÉST A JAPÁNOK ELŐL ELMENEKULT ANGOLOK

Genf, január 19.

(Német TI) Londonból jelentik: A Malakkába, Burmába, Hongkongba, Borneóba és Sarawakba történt japán előrenyomulás elől elmenekült brit farmerek, iparosok és kereskedők Sir John Hay vezetése alatt már hónapok óta azon fáradoznak, hogy a brit kormányt az elszenvedett veszteségeikért való kártérítés fizetésére vegyék rá. Mint a Times jelenti, Stanley ezredes, gyarmatügyi miniszter „utolsó és végleges” válaszában azt közölte Hayval, hogy a brit kormány a jelen pillanatban nem tud sem-

BOSNYÁK JÓZSEF

könyvnyomdát
ZOMBOR
Csihás Benő 3

Izlóses 6s modern
nyomatványokat
készít intányos áron

Pontos kiszolgálás
TELEFON 213

miféle kötelezettséget vállalni, mert Angliának most fontosabb célokra kell fordítania pénzét. „Senkisé tudja előre megmondani, hogy milyen pénzügyi helyzetben lesz Anglia a háboru végén.” (MTI)

Ditrói Csiby József hangversenye Zomborban

Amikor egy vidéki város zenei színvonala arra a magaslatra jut, hogy szóló hangszerek művészei önálló est keretében léphetnek fel, komoly kulturjelleget képvisel a város életében. A szerdai zongorahangverseny, ditrói Csiby József budapesti zongoraművész felléptével, kedvező irányba terelte a már már reménytelen helyzetet, ami a decemberi Kórész hangversennyel állott elő. Sokban hozzájárult a nagy érdeklődés kivívásához a szerencsésen megválasztott műsor, nagy mesterek dallamos és mutatós műveiből. Minden idők legnagyobb zeneszerzőjének, Beethovennek 32 variációja vezeti be a gyönyörű műsort. 32 változat egy téma fölött értékes zenei mű s föllette érdekes a változatok sokféleségében mind ritmikus, mind színhatások szempontjából. Chopinnek a nagy lengyel zeneköltőnek, a zongora speciális költészete fölfedezőjének örök szép B-moll szonátája a műsor második száma. A szonáta egyik tétele a népszerű gyászinduló, melyben a mester a maga kikerülhetetlen végzetét, korai halálát szimbolizálja. Dohnányi két műve: az Esz-moll Rapszódia és a Tólcata, Debussy A-moll Prelude-je és Serriabin balkezes Nocturnije képezik a műsor modern részét, a modern zene ama világából, mely könnyen élvezhető laikus hallgató részéről is. Liszt Ferenc két legbájosabb műve a Szerelmi álmok és a Campanella zárják be a szép műsort. Mindkettő közkedve a társadalom széles rétegében. Három ráadást tart meglepetésként ditrói Csiby József, melyeket természetesen a hallgatóság hangulata vált majd ki a művészből az előlegezhető siker jegyében.

Zongora belsejében csempész- ték be a városba a feketén vágott állatok husát

A fekete piac nagy ötletességről tanuskodó üzereit leplezte le Svájcban a genfi rendőrség. Mint a Corriere della Sera tudósításában olvassuk, Genfben társult egy butorgyáros és egy hentes a fekete piacon adódó konjunktúra kihasználására. A hentes vidéken levágta az öszszesvásárolt állatokat, a butorgyáros pedig olyan butordarabokat gyártott, köztük zongorákat is, amelyeknek belsejébe jégsekretyt építettek be. Minthogy ezek a butordarabok nyers állapotban, külső kidolgozás nélkül érkeztek a cég iermert kocsijain a városi vámsorompóhoz, az ellenőrző közegek igazán nem sejtették, hogy ezek a butordarabok nem kidolgozás céljából mennek a város területén fekvő gyárba. A központba való beszállítás sűrűsége nem szurt szemet, mert hiszen a külföldi kivitelre is dolgozó svájci butoripar túl van halmozva munkával. A rendőrség nem is ezt a furfangos csempészést leplezte le, hanem a szóbanforgó hentes tevékenységére lett figyelmes. Detektívek vásárlóként léptek fel a hentesnél és meg is állapotdtak 80 ezer frank értékű hus átvételében. Amikor a hentes a foglalt is zsebre vágta, akkor vették őt a detektívek keresztkérdések alá. A hentes mondta el azután, hogy butorgyáros-büntársa segítségével milyen uton jutott fekete áruhoz

A vezérkar főnökének intézkedése a szabadságot katonák visszatérésének tárgyában

Magyar Távírási Iroda: A szabadságot katonák visszatérésének tárgyában a második hadsereg alakulataitól szabadságon lévő honvédegyén visszazárítása január 18-tól (nem mint eredetileg tévesen 19-től) 24-ig szünetel. Ezért, akiknek január 17-e után kellene Magyarországból utnak indulnia, azoknak

szabadságát 7 (hét) nappal meghosszabbítom. Ez az intézkedés nem vonatkozik a megszálló csoportokhoz tartozó és szabadságon lévő honvéd egyénekre. Ez utóbbiak szabadságuk lejártakor alakulataikhoz bevonulni tartoznak.

Magyar királyi honvédezerkar főnöke.

A légierő szerepe az elmúlt esztendő hadászatában

Irta: Quade repülőtábornok

Az elmúlt esztendő első hónapjai igen komoly feladatokat róttak a tengely keleti fronton harcbavetett légikötelékeire; szokatlan kemény tél köszöntött be messze orosz földön, ropant hóviharak dúltak, hó és jég fedte az utakat, vasúti pályákat, úgy, hogy az utánpótlás zavartalanul komoly veszélyben forgott. Ezenfelül a hadszíntéren időnként szükségessé váló csapatmozdulatok végrehajtása is nehézségekbe ütközött lévén használhatatlan az ut és majdnem minden vasút, a legválságosabb időkben azután a légierő vette kezébe az élelem- és lőszerutánpótlás ügyét, s hatalmas erőfeszítésekkel sikerült azt kielégítően megoldani. Az ellátás kérdésén kívül természetesen ott volt a légierő tulajdonképpeni feladata, a harc; ezekben a hónapokban is szünet nélkül támadták az ellenség páncélos készütségi állásait, útegeket és csapatgyülekezéseket, raktárakat, vasúti állomásokat, mélytámadásaikkal pedig rendkívül sok esetben tehermentesítették a harcoló földierőket. A légierők szállítógépei sok esetben friss emberanyagot is vittek a veszélyeztetett védelmi pontokra, a sebesülteket szintén repülőgépen szállították a kórházba, s ezzel az időmegtakarítással számtalan katonát mentettek meg az életnek.

A tavasz azután visszaadta a földi erők mozgási szabadságát, s május 8-án már meg is indult a kercsi támadás. A légierők munkája folytán alaposan előkészített talajon tért nyert a támadó szárazföldi erő, eközben pedig harci és vadászkötelékek fölényesen biztosították a hadműveleti terület légiuralmát, nem szólva arról, hogy a menekülő szovjetcsapatokat állandóan bombázták, géppuskázták. Igen nagy szerepe volt a tengely légierejének abban, hogy május 22-én már nem volt ellenség a Kercs-félszigeten.

Junius elején Szebasztopol került sorra, s a kikötő támadásával egyidejűleg a feketetengeri szovjet hajóforgalom megbénítása. Időközben megindult a Charkov elleni hatalmas támadás, amelynek azután döntő szerep jutott a légierőknek; és a kezdeti látszat-sikerek után a szovjet elszennvedte egyik legnagyobb vereségét. A charkovi nagy csatában a légikötelékek maguk 54 ellenséges páncélosot semmisítettek meg, ami pedig a rátaikat illeti, azok közül pontosan 536-ot gyűrt le a tengely légiereje.

Junius 28-án, három nappal Szebasztopol eleste előtt, a Charkov-Kurst térségben kezdődtek nagyszabású hadműveletek, amelyek az arcvonal 500 kilométernyi szélességében szinte napok alatt hatalmas előnyomulásra vezettek. A frontjukban megingatott és kelet felé visszazárított bolsevistákat állandó üldözésben pusztították; óriási veszteségeket okoztak nekik. A légierő itt is, előjárt a jó példával; mélytámadásaival szünet nélkül nyugtalanította és bomlasztotta az ellenséges visszavonulást, átjárókat, hidfőket támadott, s a makacsabb ellenállási fészkeket hatásosan puhította.

Harci- és vadászkötelékei tökéletes együttműködésben nyomultak előre a szárazföldi erőkkel a Don felé, majd a Donon átlépve a Volga irányában; erőteljesen támogatták a Rosztov eleste után délnek forduló földi kötelékeket, s állandóan előkészítették támadásaikkal a talajt a földierők előnyomulásához egészen a Kaukázusig.

A Kubán-vidék harcainak súlypontja hónapokig a Terek mellett a Tuapse környékén volt. Innen északra, a sztalingrádi harcokban szintén bőséges alkalom nyílt a légierők tevékenységének. Rendkívül fontos volt ezenkívül az ellenség utánpótlási útjainak támadása, különösen a hajózást illetően; a tengely légiereje igen komoly veszteségeket okozott a bolsevista ha-

Forrongó hangulat India északnyugati határán

Irta: Engelbert Graf (Berlin)

Amíg India északkeleti határát a japán csapatok fenyegetik Burma felől, Északnyugatot ugylászik egyelőre nem érintik a háború eseményei közvetlenül. Az utóbbi időben hatalmas csapatösszevonások történtek erre felé. A határmenti független törzsek közt titokzatos erők szitják a felkelés tüzeit. A britek viszont erre felé szeretnék megteremteni az összeköttetést Csunking-Kinával és a Szovjetunióval.

Itt India északnyugati határán van a „népek kapuja”, amelyen át nemcsak kereskedők és hittérítők, hanem egész népek és hadseregek jártak már a történelem folyamán. A Himalája hatalmas hegyláncái égbenyuló falként veszik körül Indiát, csupán itt akad egy-két járható hágó mintegy kapuként Belső és Előázsia felől. Az Afganisztán mélyében fakadó Kabul folyó vad szakadékok mélyén tör kelet felé a Hindu-kus-hegységen át, hogy a tuloldalon az Indusba torkoljon. Ennek völgyéből ágazik el még afganisztán területén a mintegy 50 km. hosszú és ezer méteren felül emelkedő Khaiber-hágó, India kapuja, ahol települők és hódítók milliói vonultak már keresztül. A néhol öt méter szűk hágón vezető karavánutak között modern autót váltotta fel. A sziklás hegyvidék zordonságát csak itt-ott enyhíti néhány falucska és kisebb erdő. A keleti bejáratnál fekszik a brit határerőd Jamrud, innen már vasut vizs a határtartomány fővárosába Peshavarba.

Errefelé vándoroltak Indiába ötezer éve az árja törzsek, erre vezette Dárius perzsa király és Nagy Sándor hadseregét. A 7. századtól kezdve arabok, perzsák és turk népek lepik el a vidéket, majd a mongolok tesznek látogatást. A 19. század kezdete óta a sikh-törzsek terjeszkednek, míg csak 1849-ben a britek meg nem állítják őket. A tartomány egyébként csak 1901 óta önálló katonai és közigazgatási kerület, sőt bizonyos tekintetben még ma sem békés terület. Jellemző, hogy az angolok itt 1849. óta több, mint száz katonai vállalkozást hajtottak végre, köztük számos szabályszerű háborút is.

A harcok az engedetlen hegyi törzsek ellen folynak, akik az Indus folyótól nyugatra részben indiai, részben afganisztán területen élnek a hegységben. A tartomány kétharmad része még szinte „senkiföldje”, csupán brit katonai ellenőrzés alatt áll öt politikai biztosságra beosztva. A lakosság száma kerek négy millió, majdnem kivétel nélkül fanatikus mohamedánok. A pathan névvel megjelölt hegyi törzsek gyakran

józanak a Kaspi-tengeren, a Fekete tengeren, és a Volgán egyaránt.

A mostani tél beköszöntésekor ismét tökéletes együttműködés jellemezte a szárazföldi és légierők egymáshoz való viszonyát. A tengely arcvonalra erős elhárítóharcokban áll ezen a téren is, s az ellenséggel megint csak szövetség a jég és a hó. A négy háborús esztendő tapasztalatain, a fölényes hadvezetésén és a tengely erőinek katonai erényein nyugvó arcvonal azonban szilárdan áll, s ebben nagy segítségére van a légierő.

Nem szabad elfelejtkezni arról a tevékenységről sem, amelyet a tengely légiereje a tengeralattjárókkal karöltve folytatott a szövetségesek ellen. A háborús vizeken végzett, több százkilométeres légiföldérítéseknek volt köszönhető pl. a rengeteg tengeralattjárósiker. A légiföldérítés tette lehetővé a német haditengerészet nagy egységeinek, a Scharnhorstnak, Gneisenau-nak és a Prinz Eugennek átkelését a csatornán.

Ami az északafrikai harcokat illeti, ott szinte csodálatos teljesítmények állanak a tengely légiereje mögött; állandóan fölényes túlsúlyban lévő ellenséggel kellett felvennie a harcot, a mellett a Malta-szigetről kiinduló ellenséges tengeri utánpótlást is meg akadályozni. Mindkét feladat megoldása sikerült és a győzelmi sorozatnak, amelyet a tengely légiereje a szövetségeseken aratott, Bir Hacheim, Tobruk és Marsa Matruk a legfényesebb pontjai.

együtt is harcba keverednek. Eredetileg nomádok lévén, csordáik és nyájaik legelője azelőtt messze benyult az Indus völgyébe. Az angol terjeszkedés azonban visszazárította őket a hegyek közé, ahol a szükségtől kényszerítve a hágókon átvonuló karavánokat fosztogatták vagy rablóportyákat rendeztek a gazdag alföldre. Az angolok sok törzsnek jelentős összegeket juttatnak, hogy békés magatartásukon ne változtassanak, vagy tulajdejükkel más törzseket tartssanak sakkban.

A hegyi népek szabadságharca elsősorban szociális és gazdasági alapon nyugszik, bár vallásháború jellege van. A felkelők vezetői mindig a fanatikus mollah-k soraiból kerülnek ki. A legjelentékenyebb ilyen vezér, aki már évek óta gondot okoz a briteknek és akit széleskörű katonai intézkedések dacára sem tudtak eddig elfogni, az ugynevezett Ipi fakirja. Eredetileg Ali Naggar-nak hívták és teherhordó volt Peshavarban. Hogyan lett a vazirisztáni szent háború hirdetője, azt homály fedi. Nemcsak hihetetlen lelki hatással rendelkező lelkész, hanem medveerejű vadász is, aki céllövésben, birkózásban és mindenféle óradalmak elbírásában messze felülmúlja társait. A törzsek közt járó elődjektől nagy különbség választja el: Ipi fakirja az összes hegyi törzsek politikai egyesülését hirdeti, hogy az angolok elleni háború tényleg eredményes legyen. Mandulaszinü inge egyenruhája lett a felkelőknek, akik annyira észrevétlenül járnak-kelnek, hogy nem egyszer az ujonnan érkező brit ezredetől az első éjjel elvitték fegyvereiket. A pathanok együtt legalább 300.000 harcost tudnak kiállítani, akiknek jórésze modern fegyverekkel rendelkezik. Az Ipi fakirja mögött a Pakisztán mozgalom áll, ennek célja India északnyugati részét Afganisztánnal együtt önálló állammá változtatni.

Az angolok mindaddig hiába költöttek pénzt és embert, hogy letörjék a hegyi törzsek mozgolódását. Hadiutak nyújtják fenyegető csapjaikat a hegyek közé, kaszárnyák és citadellák öröködnék az ormokon, járőrök cirkálnak a leg sötétebb szakadékok mélyéig és Északnyugat india évtizedek óta a brit tisztikar „magas iskolája”.

Jelenleg nincs látható harc, véres csata és öldöklő küzdelem, de a levegő forrongó hangulatától terhes India legtitokzatosabb vidékén, a „népek kapuja” körül.

Lemondott apatini dr. Fernbach Péter, Ujvidék főispánja

Ujvidékről jelentik: Apatini dr. Fernbach Péter, Ujvidék thj. sz. kir. város főispánja benyújtotta lemondását.

A mohácsi szappangyár vezetője a zombori bíróság előtt

Árdrágítással vádolnak 13 apatini mészáros

A zombori törvényszéken Brommer Odön uzsoratanácsa kedden folytatta Káldor József mohácsi szappangyáros és 13 bűntársa ügyének tárgyalását. Káldoron kívül a vádlottak padjára került még 13 apatini mészáros és hentes, névszerint Károly József, Lux Istvánné, Handek János, Klemm József, Weiss János, Winter József, Braun Antal, Péter Flórián, Popovics Ferenc, Hoffmann Vendel és Tóth János.

A királyi ügyész Káldort és Károly Józsefet egyrendbeli folytatólagosan elkövetett árdrágítás büntette miatt vonta felelősségre. A mészárosok ellen az volt a vád, hogy árdrágító visszaélést követtek el.

Káldor, mint a mohácsi Juno szappangyár

vezetője Károly Józseffel együtt 1941 augusztusában nagyobb mennyiségű zsiradékot vásárolt Apatinban a nevezett mészárosoktól és hentesek től. A zsirért abban az időben 2.90—3.30 pengőig fizettek, Káldorék azonban három pengőért vásárolták a hulladékokat.

A keddi tárgyaláson Káldor beismerte, hogy nagy mennyiségben vásárolta a zsiradékot Apatinban. Kijelentette, hogy a zsir ára abban az időben nem volt maximálva. Kénytelen volt nagyobb mennyiséget vásárolni, mert nyersanyag hiány miatt a gyárat a leállás veszélye fenyegette.

A bíróság elrendelte a szakértők kihallgatását és a tárgyalást elnapolta.

Babot lopott egy zombori munkanélküli az elsötétítés ideje alatt

Valószínű, hogy statáriális bíróság tárgyalja ügyét

A zombori rendőrség őrizetbe vette Dulics Antal zombori munkanélkülit, aki az elsötétítés alatt egy zsák babot lopott el Mihajlovics Veszelin zombori gazdálkodótól.

Dulics többször is járt a napokban a gazdálkodónál és ott látta, hogy annak udvarán teli zsákok állanak. Tegnap éjszaka behatolt a lakásba és az egyik zsákot vállára emelte. Az

uccán posztoló rendőrszemnek azonban feltűnt a nehéz zsákot cipelő ember és igazolásra szólította fel. Amikor nem tudta magát kellőképpen igazolni, előállították. Dulics itt beismerte a lopást. Mivel tettét elsötétítés ideje alatt követte el, valószínű, hogy statáriális bíróság elé kerül.

Szélhámost fogott a zombori rendőrség

Cukrot kínált eladásra, de az előre felvett pénzzel megszökött

A zombori rendőrség letartóztatta Kovacsics Illést, aki egész sor szélhámosságot követett el Zomborban. Kovacsics felkereste a jobb zombori családokat és elmondta, hogy nagyobb cukorkészlete van, s azt szeretné eladni. A cukorra előgeket vett fel, s a pénzzel megszökött.

A rendőrség a feljelentések alapján indította meg a nyomozást és pár nap alatt sikerült elfognia Kovacsicsot, akiről kiderült, hogy munkanélküli londoner. Beismerte a szélhámosságokat. Elmondta, hogy 30—50 pengőig vett fel egyes családoktól pénzt a nemlétező cukorra.

„Mi asszonyok is a front katonái vagyunk“

Megalakult az ENT apatini járási szervezete

Vasárnap délután tartotta alakuló közgyűlését apatinban az ENT járási szervezete. A megyei szervezet részéről megjelentek dr. Deák Béláné elnök, dr. Kühner Béláné, Bernhardt Jánosné, Liebhardt Éva és Jáger Etelka. Gombosról Tarján Jánosné, Szondról dr. Radó Dezsőné, Szilágyból Majoros Istvánné képviselték a községek közönségét. Megjelentek még: dr. Eggert Jakab esperes-plébános, országgyűlési képviselő, dr. Visotay Kovács Zoltán főszolgabíró, Stebler Antal községi vezetőjegyző. Az ülésen az apatini nőegyletek kiküldöttjei és a társadalom előkelőségei vettek részt.

Nagyszámu hallgatóság előtt a Hiszek egy elnéklése után dr. Visontai Kovács Zoltán járási főszolgabíró nyitotta meg a gyűlést. Udvozolta a megyei szervezett kiküldöttjeit és apatin társadalmát.

Dr. Deák Béláné felkérte dr. Stelly Odönnét vállalja a járási elnöki tisztséget és vezesse azzal az agilitással és szerető megértéssel, ami az eddigi ténykedését is

jellemzi. A jelenlevő hölgyek között osztatlan örömet váltott ki a jelölés. Dr. Stelly Odönné elfogadta a megbízást ígérve, hogy tudását, munkáskéjét örömmel állítja az ENT szolgálatába. Átvette a közgyűlés vezetését és megválasztották a tisztikart.

A választás nagy meglepetést keltett, a hölgyek már régóta munkás vezetői a nőegyleteknek és örömmel vállalták tisztségüket.

Dr. Egerth Jakab apátplébános országgyűlési képviselő mint a 25 éve eredményesen működő Szoc. Misszió tárulat egyházi elnöke kérdést intézett dr. Deáknéhoz vajjon az egyletek kebelében a csatlakozás után történik-e változás.

Dr. Deákné feleletében megvilágította a ENT működésének irányvonalát, hangsúlyozva, hogy együttműködéséről van szó és az egyletek megtarthatják szuverenitásukat továbbra is. A jelenlegi viszonyok olyan ténykedéseket rónak a ENT tagjaira, amilyent eddig a nőegyletek nem vé-

geztek. A bajtársi szolgálát megszervezése amit a hatóságokkal karöltve az ENT szervezetei közösen végeznek. Az ENT tagjai a hatóságoknak a társadalom segítségét nyújtják a munkához.

Dr. Deák Béláné ismertette az ENT munkaprogramját. Ott ahol a melegsiv, a puha simogató kéz, a lágy hang, a mosolygó arc és a vallásos lélek fog munkába állni, nem kell program.

Árvákat, elesetteket, betegeket, rokkantakat kell segítenünk, hogy milyen módon és mikor, az asszonyi szív, érzései és belemélyedései mindig meg fogják találni a módját és idejét.

Mi asszonyok is a front katonái vagyunk, a belső fronton kell őrt állatunk, hogy meggondolatlan kijelentések ezt a pontot meg ne bolygassák. Ha a honvédeknek irunk, ne panaszkodjunk, nyugtassuk meg őket, ha a küzdő apák, fiuk azt tudják, hogy mi itthon el vagyunk látva gondtalanul és örömmel teljesítik kötelességüket a haza iránt. Egy 48-ban megtörtént esetet beszélt el, amely megvilágította a magyarországi nők hősiességét, kérte legyünk mi is méltó unokái a régi magyarországnak.

Utána a más működő szervezetek életének egyes részleteit ismertette, például állítva hogyan lehet segíteni és milyen az a segítség amit az ENT keretén belül működő hölgyek végeznek.

Megemlítette 1942. júliusában az ENT központi közgyűlésén ország minden részéből jöttek hölgyek, kicserélték gondolataikat, megvitatták a segítség módját és nagyon sok azóta bevált életrevaló eszme volt az eredmény.

Gazdasági témáról is folyt a szó, egy hölgy felszólalt, hogy nehézségek vannak a beszerzés körül, dr. Deákné azt is kitérte, hogy az ENT keretein belül beszerzési alapot is létesíthetnek, ha erre szükség mutatkozik.

Az ülés a Himnusz elnéklésével zárult.

Más csomagját vitte el a nyugdíjas vasutas

A zombori rendőrség őrizetbe vette Kubik Imre 60 éves nyugalmazott vasutast, aki lopásokat követett el. Kubik Nagyváradon, Berettyóújfalun, Szabadkán és Zomborban utazóböröndöt emelt el a gyanútlan utasoktól. Legutóbb Zomborban a Turner féle vendéglőből vitte el az egyik utas csomagját. A rendőrségen bevallotta a megtévedt vasutas, hogy Zomborban négyszer emelt el idegen csomagot, anélkül, hogy tudta volna mi van a csomagban. Több esetben értéktelen, hasznavehetetlen holmit talált a böröndökben. A bíróság most tárgyalta az ügyet és Kubikot egy évi börtönbüntetésre és három évi polgári jogvesztésre ítélte.

Féltékenységi dráma Budapesten

Budapestről jelentik: Borzalmas gyilkosság történt hétfőn este a Dohány uccában. Weil Farkas Sándor többszörösen büntetett műszerész leszurta Fábián Sándor nyugalmazott villamosvezető feleségét, Dutz Máriát, s súlyosan megsebesítette Fábián Sándort.

A gyilkosságot megelőzően mindhárman az egyik Dohány utcai vendéglőben borozgáltak. Amikor kijöttek az utcára, öszszeszólalkoztak, mire Weil kést rántott.

A gyilkosság után a tettes elmenekült. A késő esti órákban ismerte fel egy rendőr és előállította. A gyilkosság mögött féltékenység van. Weil tíz évvel ezelőtt ismerkedett meg az áldozattal. Gyermekek is született. Amikor Weil később börtönbe zárták, az asszony Fábiánhoz ment feleségül. A műszerész többször is megfenyegette az asszonyt, hogy végez vele és férjét is meggyilkolja.

A fagyóké és fahulladék Erdély fontos nyersanyaga

A fahulladékból nemezpapírt, hang- és hőszigetelőlapokat és elektromos szigetelőlemezeket lehet gyártani
A fenyőgyökérből gyantaolajokat és retortaszén-t nyernek

Kelet-Magyarország és Észak-Erdély visszatéréseivel a trianoni békeszerződésben megcsönkített Magyarország faincsége megszűnt s a magyar fatermelés, egyrészt pedig a magyar faexport és az erdélyi fa feldolgozása nagy bevételi forráshoz juttatta nemcsak a már megnevezett iparokban foglalkoztatott erdélyieket, hanem jelentősen gyarapította a magyar belső vagyont és az ipari termelés értékeit is. Szeri, se száma a nagy-, a közép- és kisüzemi fűrésztelepeknek, amelyek a Maros völgyben, Beszterce környékén és a székely megyékben, egészen le Zágónig, feldolgozzák építő és deszkaanyaggá az erdélyi Kárpátok és havasok kidöntött fenyőfáit. A természeti kincsekben bővelkedő visszatért Észak-Erdély és Kelet-Magyarország éppen a fűrészüzemek révén jeles nyersanyaga is mutatkozik, amelyet eddig a magyar ipar elhanyagolt és nem dolgozott fel.

Ugyanis a fenyőrönkök feldolgozásánál a kifűrészelés arányában igen nagymennyiségű hulladékfa és fűrészporszemcsék keletkeznek, amelyek csak egy részét használják fel a fűrészüzemek erőtelepei kazánjaik fűtésére. A fennmaradó, mintegy 70 százalékot kitevő hulladékanyagból, különösen a nagy és közép fűrészipari vállalkozásoknál valóságos hegyek keletkeznek a fenyőfahulladékokból és fűrészporból, amelyek az Isten szabad ege alatt a rothadásnak és megsemmisülésnek vannak kitéve. De ugyanilyen rejtett és értékes nyersanyag a kidöntött fenyőfák földbenmaradó gyökérzete is, amelyek egy darabig még pusztítják a termőföld erejét, mignem megszűnve asszimilációs létükben, rothadásnak indulnak s az erdősítésnél akadályozzák az erdőművelést. A nyersanyagokban gazdag békebeli állapotoknál nem igen fizetődött ki a hulladéknak iparszerű feldolgozására való gyűjtése, mert nem volt hasznosítható a hulladékanyag feldolgozása és ugyanígy nem fizetődött volna ki az anyagbőség idejében a földbenmaradt fenyőfagyökerek kiszedése és feldolgozása.

Az autrachiás gazdálkodás és a tengerentúli nyersanyagok elmaradása minden állam technikusait arra ösztökölte, hogy a hiányzó és sokszor honvédelmi értékű nyersanyagokat más szintetikus úton előállított, ugynevezett műanyagokkal pótolja. Németországban, Svédországban és Finnországban, nemkülönben Norvégiában egész sereg szabadalom biztosítja a fenyőfahulladékból és gyökérből készült pótananyagok gyártási eljárását, amelyekre komoly, nagytőkés vállalatok alakultak. Különösen az erdélyi és keletmagyarországi fűrésztelepekben, valamint a közelmúltban vágás alatt volt területeken óriási számokban talán ki sem fejezhető fenyőfahulladék halmozódott fel és van a vágóterületeken a földben fenyőfagyökér.

A fahulladékból kidolgozott eljárások alapján külföldről beszerezhető gépekkel elsősorban nemezpapírt lehet gyártani.

A fahulladékból készült nemezpapír talán nem mindenképpen pótolja a faköszörlékből előállítottat, de igen sok értékes fa feldolgozását igénylő rostpapír, azonban mint azt a németországi és más külföldi tapasztalatok mutatják, mindenben megfelel a dobozipar és a könnyű tárolásra szükséges nemezpapír pótlására. Ugyancsak eljárások és szabadalmak vannak, amelyekkel a fahulladékból hang- és hőszigetelő lapokat lehet előállítani igen egyszerű és praktikus módon. Ehhez hasonló eljárás alapján az elektromosipar számára lehet, de leginkább a rádiótechnika részére alkalmas preszt szigetelőlapokat készíteni. Ezeknek az eljárásoknak kidolgozására néhány magyar mérnök konzorciumot alakított, akik a gyárak tervezési munkálatait most végzik.

Lényegében és értékében sokkal nagyobb tulajdonsága van a földben maradt fenyőfagyökereknek. Különösen az illóolajok és gyanták hiánya pótlására alkalmas extrakciós eljárással, a fenyőfa gyökereiből az ugynevezett nedves eljárással különféle gyantaolajokat lehet nyerni, ame-

Mire használható fel a mézcirok

E növény csak pár éve került hazánkba a déli országokból, ezeken keresztül valószínűleg a trópusokról, valószínű, hogy a forró égő alatt természetesen cukornádnak egy a mi klímánk alatt is természetesen ki-nemesített változata, amely felbecsülhetetlen értékű hasznos tulajdonsággal bír.

Mint minden újdonság, lassan küzd fel magát az őt megillető helyre. Pedig ma, amikor Európa országai az önellátásra kénytelenek berendezkedni, elsősorban gazdasági érdek, hogy széles néprétegek megismerkedjenek e hasznos növényvel.

Termesztheti a méhészt, akinek nem fáj majd a feje, hogy kap-e elég méhetető cukrot. De örömmel veszi bármely háziasszony is, mert a párdekás cukoradagját feljavíthatja mézcirokkal. A mezőgazdát szintén kiegészíti, ha nem tud jószágjaival etetni. Háromszor használható és szárazságot jól bíró három méterre is megnövő roppant szárítómege a növénynek minden állatnak elsősorban hizlaló és tejelő takarmány.

Mindenütt biztos eredménnyel termelhető, ahol a kukorica beéri. Talajigénye és kezelése pontosan olyan mint a kukoricáé, április közepén kell vetni, októberben a magéréskor levágni. A magja apró, egy kat. holdra kb. 4 kiló kell belőle.

Levágott szárazakat magjától és levelétől megtisztítjuk és 6—8 napig hervasztjuk. Ez után szecskavágással kis darabokra vágjuk és a szőlőprésen kiperéseljük. A kiper-

lyekből további raffináció után a kocsikénocstól kezdve a müterpentinig nyerhetnek a honvédelem szempontjából igen értékes anyagokat. Bámulatos egyszerű berendezések szükségesek csak ehhez a kilugozó eljárásához, amelyeket az országban lehet előállítani a legrövideb időn belül, úgyhogy egy ilyen fenyőfagyökér-lepárló üzem három hónap alatt üzembehozható, azokon a nagyterjedésű területeken, ahol a legutóbbi fenyődöntések történtek. Az így kilugozott, tehát extrahált, vagyis gyantatartalmától és illóolaj alkotórészeitől megfosztott fenyőfagyökér újabb, de igen egyszerű eljárás útján faszénné égethető. A faszén ma óriási értéket képvisel és különösen most, hogy a déda-szeretfalvi vasutvonalat átadták hivatásának, soha nem várt külföldi értékesítési lehetőségre nyílik alkalom, nem is beszélve a magyar ipar és a háztartások belső nagy fogyasztásáról. Az extrakciós úton elszénített fenyőfagyökér kiválóan alkalmas nagyolvasztók üzembeállítására és ezzel nyert nyersvas sok tekintetben vetekszik a svéd nyersvas-sal. A faszénben bővelkedő román területeken az egykori rimamurányi telepen, Kalánban, ezelőtt négy évvel állítottak fel egy faszénnel dolgozó nagyolvasztót, amely bámulatos minőségű nyersvasat szolgáltat. Beláthatatlan perspektíva nyílik tehát, ha az utóbbi tíz évben döntött fák erdőterületén fellelhető gyökereket kiszedik s azokat a helyszínen felépíthető égetőben szénestik el. Ugy a fenyőfagyökér extrahálására, mint pedig a retortaszén előállítására magyar mérnököknek van részben szabadalommal védett eljárásuk, részben pedig művelés alatt álló különleges eljárásuk, amelyeket kipróbáltak s az eredményekről most készítenek előrelátó tanulmányt az iparügyi és földművelésügyi minisztériumok részére azzal a szándékkal, hogy a magyar nyersanyaggyártásba egy újabb nélkülözhetetlen produktumot kapcsolhassanak be.

IPARI CÉRNA,

Jó minőségű megérkezett
KREBSZ divatüzletbe, Zombor.

selt levét lehetőleg zománcedényben lassú tűzön kavarással kell befőzni, amíg a méz sötétjét nem éri el. A kiszajtolt szárrészt sertésekkel és szarvasmarhákkal fel- etethetjük. A kipréselt szárrészt pálinkafőzésre is fel lehet használni.

A mézcirokból nyert szörp (méz) alkalmas emberi táplálkozásra, tészták, sütemények, likőrök, rum stb. készítéséhez szesz és pálinka főzéshez stb., tehát ugy- szólván korlátlanul felhasználható lehetősége van. Mézcirok karikákra szétdarabolt, enyhén pirosra megpörkölt és azután szét- zuzott, mozsárban megtört vastag édes szá- ra, a most nagyon hiányzó tengerentúli bab- kávé pótlására is igen jól felhasználható.

A mézcirok holdanként 150—160 mázsa kipréselésre alkalmas szárat ad, ebből 10—12 mázsa besőritett szirup (méz) nyer- hető, továbbá 4—6 mázsa mag és a nagy- tömegű értékes takarmány.

Pribis Péter (Petróc)

Bércsépőipar üzése társasviszonyban.
 A bércsépőipar képesítéshez kötött ipar- nak nem tekinthető, következésképpen a 32.859—1939. Ip. M. sz. rendelet által meg- kívánt előképzettséget — társas iparüzés- esetén — csak az üzletvezetésre jogosított- tagnak kell igazolnia. (47.085—1941 Ip. M.)

Általában jól fejlettek az őszi vetések

Az Országos Mezőgazdasági Kamara jelentése szerint december hónapban az évszaktól eltérően enyhe időjárás uralkodott, erős nappali felmelegedéssel és enyhe éjszakai lehüléssel. A csapadék az átlag alatt maradt. A kedvező időjárás lehetővé tette az őszi szántási és vetési munkálatok teljes befejezését úgy, hogy a tavasziak alá szántatlan terület alig maradt. Az őszi vetések általában jól fejlettek és üde zöldszitűk. A hónap végén lehullott hó kedvezően befolyásolta további fejlődésüket. Január hónapban az időjárás hirtelen téliesre fordult, a hőmérséklet erősen a fagypontra süllyedt, de az ugyanakkor megindult erősebb havazás vastag hótakaróval borította be a vetéseket és így a kifagyás veszélye is elmúlt.

A szőlők befedése mindenhol befejezést nyert és a gyümölcsösökben is folyta-

tódtak a szokásos őszi permetezési és ápolási munkálatok.

Az olajosmagvak közül a napraforgó- és ricinus mag átvétele még folyamatban van.

A jószág egészségi állapota kielégítő, a szórványosan fellépő sertésvész és báromfivész csak kisebb mértékben pusztított az állományt, míg a májmétey már nagyobb károkat okozott.

A kedvező időjárás következtében munkaalakalom bőven volt és így mindenki talált munkát. A hitelviszonyok kielégítők, a helybeli pénzügyintézetek kellő ingatlambiztosíték ellenében a főrvényes kamatláb mellett folyósítják a kért kölcsönt. Új hitelek felvételétől a gazdák általában tartózkodnak. A régi adóságok törlesztése zavartalanul folyik.

A vendéglátó iparokban korlátozzák a nők alkalmazását

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter véleménynyilvánítás céljából megküldötte a kereskedelmi és iparkamarához a vendéglátásban, kávéházakban, kávétermékekben, tejivócsarnokokban és korcsmákban a nők alkalmazásának újabb korlátozása tárgyában készített rendelettervezetét.

A rendelettervezet szerint a vendégek kiszolgálására és felirónói teendők elvégzésére a korcsmákban a 40 életévüket, a többi vendéglátó iparokban 24 életévüket még be nem töltött nőket alkalmazni tilos. Nem esik korlátozás alá — a korcsmák kivételével — a tanszerződéssel vagy segédi munkakönyvvel alkalmazott nők foglalkoztatása. Az átmeneti helyzet érdekében kivételt képeznek a korlátozások alól a rendelet hatálybalépésekor már alkalmazott nők, valamint azok, akik előzőleg hat hónapon belül alkalmazva voltak.

Általános érvényű rendelkezés volna, hogy a vendéglátó iparokban nőket csak mulhatatlanul szükséges számban szabad foglalkoztatni. Az iparhatóság megszabhat-

ja az egy-egy üzletben foglalkoztatható nők számát.

Ha az iparos nem ellenőrzi kellőképpen, hogy női személyzete a közérköcs szempontjából kifogástalan magatartást tanúsítanak a vendégekkel, a nők alkalmazásától már az első hetekben öt évre eltiltható. Az ilyen női alkalmazottat azonnal el kell bocsátani. A vendéglátó üzemek külön helyiségeiben, vagy amelyek üzemét kéj nők látogatnak, nőket az üzemben alkalmazni nem szabad.

A szegedi kamara a rendelettervezet változtatás nélkül rendeletként való kiadását javasolta.

A HETENKINTI SZABAD NAPOT MINDEN ESETBEN MEG KELL ADNI

Érdekes és elvi jelentőségű ítéletet hozott a közelmúltban a szegedi királyi járás bíróság, mint munkaügyi bíróság, amely ítéletét a kereskedelmi és iparkamarának is megküldötte.

A tényállás szerint a vendéglátóipari

munkaadó három pincérének kérésére nem vett fel egy szükséges negyedik pincért és e helyett az alkalmazottak szabad napjukról lemondva látták el a munkát.

A bíróság kimondotta, hogy ez a megállapítás az 1937:XXI. tc. 14. §-ának és a 30.000/1938. Ip. M. számú rendelet 44 §-a értelmében semmis és érvénytelen és a törvény 16. §., valamint a rendelet 45. §-a szerint a munkaadó terhére kihágás. — követezőképpen kártérítési jogalapot is képez. A bírói ítélet szerint a szabadnapot a rendelet kötelezően írja elő és pedig az alkalmazott megerőltető munkájára tekintettel, fürdés, testi pihenés céljára, azután személyi, családi, kulturális és egyéb lelki igények és szükségletek kielégítésére, ma különösen szükséges, hatóságoknál való eljárások elvégzése és így a dolgozó társadalom testi, lelki jólétét célzó és munkaképeséget szolgáló szociális követelmények biztosítása okából. A munkából naponta éjfélkor hazatérő apa gyermekeivel soha sem tud már beszélni sem. A termelő nemzeti munkaközösség és közjólét érdeké követelt tehát ennek a szabadnapnak betartását.

A KERESKEDELMI KÖNYVEK ILLETÉKE-NEK ÁTALÁNYOZÁSA

Az erről szóló rendeletben megállapított általánosítás kedvezményeket az egyszerű könyvvitelt vezető kisiparosok és kis kereskedők azért nem vehetik igénybe, mert az egyéni cégekre megállapítható legalacsonyabb átalány 250,— pengő túlságosan magas. A kamara kérte a pénzügyminisztertől, hogy az egyszerű könyvvitelt vezető kisiparosokra és kiskereskedőkre a fizetendő átalányösszeget mérsékeljék.

A pénzügyminisztérium hajlandóan is mutatkozik arra, azonban rendkívül nehéz megállapítani illetéki jogi szempontból azt, hogy kikre vonatkozzék az egyéni cégeknek a körében az alacsonyabb átalányösszeg, mert merőben ezzel a megjelöléssel, hogy »kisiparos» vagy »kiskereskedő», könyvvételezése esik az alacsonyabb átalány összeg alá, — a kérdést megoldani nem lehet. A kamara az érdekeltiséggel megtárgyalja e kérdést és a pénzügyminiszter elé javaslatot terjeszt.

Magányos ház a domboldalon

A Délvidék regénye

(73)

— Aminthogy a dolog csakugyan nem olyan egyszerű — mondta Frank összevonva szemöldökét. — Mindenesetre megvan a kockázat — fordult Weir-hez — hogy golyót kap a bordái közé.

— Majd vigyázok, hogy ne — mondta Weir.

— De honnan tudhatja előre, hogy Souter mit fog csinálni?

— Három lehetőség van — felelt Weir. — Az első, hogy amikor kilépek a házból, reámtámad, még mielőtt beültem a kocsimba. Ezt nem fogja megkockáztatni, mert számításra kell rá, hogy Canby kikísér a kocsiig. A második lehetőség, hogy, mert az ember mielőtt elindul, nem szokta körüljárni a kocsit, hátul felkapaszkodik a kocsi és utközben akar lelőni. Ezt se fogja megtenni, mert hátha mégis megnézem a kocsit, mielőtt beülök. Marad a harmadik, az, hogy kocsival les rém a sötétben, utánam jön és amikor már elég messze leszünk a háztól, elém kanyarodik, úgy állít meg. Minden valószínűség szerint ezt a módot fogja választani.

— Feltéve, hogy igaza van, — mondta Frank — honnan tudhatja, hogy hol fogja megállítani és hol kell elhelyezni az embereket, kik segítségül jönnek?

— Ezt majd én fogom meghatározni — felelt Weir mosolyogva.

Pénteken este tizenegy óra felé járt az idő, mikor Weir, vacsora és ezt követő beszélgetés után, kilépett Canby házából. A ház a Haledon nevű villanegyedben feküdt, terjedelmes kert-

ben, épülfélben levő villák között, magányosan. Canby a kert kapujáig kísért Weir-t és csak azért nem tovább, mert Weir attól tartott, hogy ez meghiusitná a terv sikerét.

Weir nem az ajtó előtt, hanem attól vagy ötven lépésnyire hagyta a kocsiját. Kilépett az ajtón, körülnézett, de nem látott semmi gyanúsat és míg Canby visszament a házba, Weir megindult kocsija felé. Félutón megállt és pipára gyújtott, amivel magát kitette annak, hogy lesből esetleg célba vegyék. Azonban nem félt tőle. Ellenfelei nem fogják megkockáztatni, hogy közvetlenül Canby háza előtt támadják meg.

A kocsinál nem volt senki. Az egyik kerék tömlőjéből már megérkezésekor kibocsátotta a levegő egy részét, úgy, hogy a gumi kissé lelapult. Ahogy elindult, vagy száz lépésnyire a tulsó oldalon egy várakozó kocsit látott sötétleni.

Weir kocsijának puffogása elárulta, hogy az egyik kerékkal baj van. Az ut egy helyen az egyik oldalon sűrű bokrokkal volt szegélyezve. A rendőrök itt voltak elbujtatva. Weir megállt és miután az egyik ajtót elreteszelte, a másikon kilépett a kocsiból, emelőlvel a kezében.

A mögötte lassan közeledő kocsinak most kigyulladtak a reflektorai. A kocsiból kiszállt egy ember és feléje jött. A reflektor vakító fényétől Weir nem láthatta, hogy ülnek-e kocsiban, de a motor tovább zugott.

— Mi baj? — kérdezte a közeledő férfi. Weir nem ismerte és csak azt látta, hogy a kezében nincs semmi.

- Megrepedt a gumi — felelt Weir.
- Van tartalék?
- Hogynel!
- Akkor jó.

Kis szünet támadt. Weir úgy tett, mintha a kereket vizsgálná, de közben félszemmel az idegent figyelte. Egyszerre csak a reflektorok kialudtak és a kocsiból még három ember szállt ki.

— Miért nem csavarja fel? — kérdezte az, aki az előbb megszólította. Weir azonban nem akart hátat fordítani, hanem valamit dörmögve a kocsit elé került. Az emberek némán közeledtek. Mögöttük Weir még egy másikat pillantott meg. — Ez lesz Souter — gondolta magában és nem hagyva időt nekik, hogy körülvegyék, a nyitva levő ajtóhoz lépett, beugrott a kocsi, bevágta és bezárta az ajtót.

Folytatjuk.

Apróhirdetések

Apróhirdetéseket csak készpénzfizetés mellett fogadunk el. Telefonon nem fogadunk el hirdetéseket.

Jókarban lévő, könyvű steier-kocsi egy (2—3 személyes) ülésel, olcsón eladó. Ögrizek János. Hódság. a-2951

A belvárosban lévő széken berendezett üzletet berendezéssel, áruval, vagy anélkül, azonnal átadnám. Cim a kiadóban. a-2939-f

Üzletem elől eltűnt egy gyermekzánkó, két támasz-oldallal, hátsó részén keréktengellyel. Nyomra vezetőnek jutalmat adok. Politzer régiségkereskedés. a-2953-f

Telefonszámunk 2—07